1. Tiivistelmä (Julkinen vasta 11.6.2015 klo 14.00)

Työryhmä esittää, että Hornet-kaluston suorituskyky korvataan monitoimihävittäjään perustuvalla ratkaisulla. Monitoimihävittäjän suorituskykyä täydennetään ilmatorjunnan suorituskyvyillä. Tarve ja mahdollisuudet miehittämättömien ilma-alusjärjestelmien ja muiden täydentävien suorituskykyjen hankkimiseksi tulee analysoida myöhemmin.

Suomen puolustuskyvyn ylläpidon ensisijaisena päämääränä on muodostaa ennaltaehkäisevä kynnys sotilaallisen voiman käytölle ja sillä uhkaamiselle sekä kyky torjua maahamme kohdistuvat hyökkäykset.

Suomen geopoliittinen asema ja lähialueen toimintaympäristön muutos korostavat puolustuskyvyn ylläpitämisen ja kehittämisen tarvetta. Tavoitteena on toimintaympäristöön ja puolustusvoimien tehtäviin mitoitettu puolustuskyky. Puolustusyhteistyön merkitys puolustuskyvyn ylläpitämisessä ja kehittämisessä kasvaa.

Nykyaikainen ilmavoima ja ilmapuolustusjärjestelmä on keskeinen osa Suomen puolustuskykyä. Hornet-kaluston suorituskyky on merkittävä osa ilmapuolustusta ja puolustusvoimien kykyä vaikuttaa tulenkäytöllä maalla ja merellä oleviin kohteisiin. Hornet-kaluston suorituskyvyllä täydennetään puolustusvoimien tiedustelu-, valvonta- ja johtamisjärjestelmää. Toimintaympäristön kehitys, sodan ja taistelun kuvan kehittyminen sekä puolustusvoimien, ilmavoimien ja ilmapuolustuksen tehtävät edellyttävät Hornet-kaluston suorituskyvyn korvaamista ensi vuosikymmenen loppuun mennessä.

Hornet-kaluston suunniteltu elinkaari päättyy 2025–2030. Hornet-kaluston käyttöikää rajoittaa kolme päätekijää: suhteellisen suorituskyvyn heikkeneminen, rakenteiden väsyminen ja koneen järjestelmien tuotetuen saatavuus. Hornet-kaluston elinkaaren jatkaminen aiheuttaisi merkittäviä lisäkustannuksia eikä lisäisi suorituskyvyn korvaamiseen liittyviä vaihtoehtoja. Hornetin elinkaaren jatkaminen ei ole kustannustehokas eikä Suomen puolustuskyvyn kannalta riittävä ratkaisu.

Hornet-kaluston suorituskykyä ei voida korvata ilmatorjunnalla eikä käytössä tai suunnitteilla olevilla miehittämättömillä ilma-aluksilla. Molemmat järjestelmät kattavat vain osan Hornet-kaluston suorituskyvystä. Ennaltaehkäisevän puolustuskyvyn ylläpitäminen edellyttää Hornet-kaluston suorituskyvyn korvaamista monitoimihävittäjään perustuvalla järjestelmällä vuodesta 2025 alkaen.

Hanke suorituskyvyn korvaamiseksi (HX-hanke) tulee käynnistää viimeistään syksyllä 2015. Hankkeeseen liittyvät päätökset tieto- ja tarjouspyynnöistä tulee tehdä vaalikaudella 2015–2019. Uuden monitoimihävittäjän hankintapäätös tulee tehdä 2020-luvun alussa. Hornetin suorituskyvyn korvaaminen ei ole mahdollista nykyisen puolustusbudjettitason puitteissa vaan siihen tarvitaan erillisrahoitus.

Hornet-kaluston suorituskyvyn korvaaminen on strateginen hanke, jolla on keskeinen vaikutus Suomen puolustusjärjestelmään. Hankkeen suunnittelun ja toimeenpanon ohjaamiseksi tulee puolustusministeriön johtoon perustaa HX–ohjelman johtoryhmä sekä sen alaisuuteen suunnittelua ja toimeenpanoa koordinoiva HX-ohjelman koordinointiryhmä. Muilta osin Hornet-kaluston suorituskyvyn korvaaminen toteutetaan puolustusvoimien normeissa määritellyllä

tavalla.

Hornet-kaluston suorituskyvyn korvaaminen vaikuttaa merkittävästi Suomen turvallisuus- ja puolustuspoliittiseen asemaan.

Esiselvityksen perusteella työryhmä esittää seuraavat suositukset hankkeen toteuttamiselle:

1. **Noudatetaan Hornet-kaluston alkuperäistä elinkaarisuunnitelmaa.**
2. **Korvataan Hornetin suorituskyky monitoimihävittäjään perustuvalla ratkaisulla.**
3. **Käynnistetään HX-hanke viimeistään syksyllä 2015.**
4. **Perustetaan HX-ohjelman ohjausryhmä, HX-ohjelman koordinointiryhmä sekä HX-ohjelman sihteeristö ja määritetään näiden tehtävät, toimivalta ja kokoonpanot.**
5. **Toteutetaan hankintaprosessi normaalisti: lähetetään tietopyyntö 2016 ja tarjouspyyntö 2017–2018.**
6. **Sovelletaan hankintaan SEUT artikla 346:n mahdollistamaa poikkeamista direktiivin mukaisista hankintamenettelyistä, sillä puolustus- ja turvallisuushankintadirektiivin mukaiset hankintamenettelyt eivät sovellu hankintaan.**
7. **Laaditaan puolustusteollinen strategia ja selvitetään hankkeeseen liittyvät itsenäisen toimintakyvyn ja huoltovarmuuden vaatimukset.**
8. **Selvitetään ulkopuolisen auditoinnin (quality assurance, QA) tarve ja toteuttamismahdollisuudet.**